

Inatsisartuni ilaasortaq
Naaja Nathanielsen
/Maani

Pineqartoq: § 36, imm. 1 naapertorlugu apeqqummut nr. 2010-149-mut akissuteqaat

Asasara Naaja Nathanielsen.

Aallarniutigalugu apeqquternut pingasunut imatut nipeqartunut qujavunga:

- 1) **Nuna tamakkerlugu pisortat illuutaanni oquup pinngorarfii qanoq siammarsimatiginersut pillugit Naalakkersuisut misissuisitsinissamik isuma-liutersuuteqarpa?**
- 2) **Kalaallit Nunaanni inissiani/illuutini oquup pinngorarfii sumik pissuteqartumik pinngorartarnersut ilisimasaqarfigineqarpa?**
- 3) **Oquup pinngorarfii suujunnaarsinnissaat aammalu pinaveersaartinnissaat pillugit Naalakkersuisut qanoq isumaliuteqarpap?**

Erseqqissaatigissavara, apeqqutit saqqummiunneqartut pingaaruteqaannangimmata, aammali maannakkorpiaq pisuummata. Inissiat oqummik pinngorarfigineqartarnerisa eqqumaffigineqarnera annertusiartorpoq, tamatumunngalu oqok pillugu ilisimasaqarnerulerneq pissutaavoq. Taamaattumik imaattariaqanngilaq, inissiat oqummik pinngorarfigineqartarnerat siornatigumut naleqqiullugu annertunerusoq.

Oquup pinngorarfia, tappiorannartulerinermi oqunnut assigiinngitsunut, pinngortitami pissuseqaqatigiinnerni aalajangersimasuni inissisimallutik periaaseqarnertik pissutigalugu inunnt sunniuteqartorujussuusartunut, ataatsimut taaguutitut atorineqartarpoq. Taakku tamarmik tappiorannartut toqungasut nerisarisarlugit atorluartarpaat. Inip kiassusianik kiassuseqartumi uummarinnerpaasarput, aammalu silaannami isugutangaatsiartumi amerliartorluarnerusarlutik (silaannaap isugutassusiata 70% qaangersimappagu).

Taamaakkaluartoq inuit amerlasuut inissiami najukkaminni isugutassutsip 70% qaqutigunnaq qaangertaraluraa oquup pinngorarfii ajornartorsiutigisarpaat. Oquit inerittussanik, ipiutaasanik tappiorannartunillu kiisalu akuutissanik aalannguutiasunik (MVOC) silaannarmut aniatitsisarput. Illut oqummik pinngorarfigineqarnerat qasoqanermik, niaqorlunnermik, anersaartornermi ajornartorsiuteqarnermik sapigaqarnermullu ersiutinik allanik pilersitsisarpoq, kisiannili aamma astmamik sapigaqarnermillu ataavartussanik pilersitsisarluuni.

Kisiannili sunniisartut annertussusaasa inuillu peqqissusaannut sunniutaasartut akornanni ataqatigiittoqarnerusoq pillugu ilisimasat annikitsuinnaapput, taamaattumillu malitassanik ilisimatusarnikkut naammattunik tunngavilersorneqartunik, imaluunniit ajoqutaanngitsumik qanoq sivistigisumik illumi isersimanissamut isugutassutsimut

22. juli 2010
Sagsnr. 2010-034035
Dok. Nr. 417012

Postboks 909
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 54 10
E-mail: iaan@nanoq.gl
www.nanoq.gl

oquillu pinngorarnerisa annertussusaannut killissarititaasunik takussutissiorqarsinnaanani. Aamma inuit qanoq malussajassuseqartiginerat apequtaalluni peqqissutsikkut ajornartorsiutaasartut allanngorartarput. Oquit pinngorarneri qanoq annertutigigunik peqqissutsimut ajoqutaasarnersoq ilisimaneqanngilaq. Tassami inuit oqummut malussajassusiat assigiinngitsorujussusarpoq.

Immikkut ilisimasallit ilaat isumaqartarput, aarlerissuteqarusunngikkaanni oquit pinngorarfii erniinnaq peerneqartariaqartut. Tassami illit imaluunniit ilaqtatit oquup pinngorarfii inuit immikkut malussajassuseqarnersusi qulakkeerlugu oqaatigineqarsinnaanngilaq. Assersuutigalugu oquup pinngorarfii inuit sapigaqalersinnaavutit, imaluunniit astmamik, peruluutaasinnaasumik nappaateqalersinnaallutit.

Immikkut ilisimasallit allat isumaqartarput, inissiami oqummik pinngorartoqalaarnera pissutigalugu annilaangasoqartariaqanngitsoq. Tassami pinngortitami sumiluunniit oquup pinngorarfii nassaassaapput, danskillu ikittuinnaat – 1-3 procentit missaannaat – oquup pinngorarfii inuit sapigaqartunngortarput.

Oquup pinngoralerneranut pissutaasartut pingaarnernut marlunnut avinneqarsinnaapput; Inoqutigiit pissusilersortarnerat aamma illup teknikkkut pitsaassusaa. Isugutassuseq annertutillugu aamma kissassuseq naammaginatillugu oquup pingaartumik sanaartornermi atortuni aasinnaasuni pinngortarpoq. Inoqutigiit pissusilersortarnerat eqqaaneqartillugu pissutaasut pingaartumik silaannarissaakulannginnermut, illup iluani atisanik panersiisarnermut, silaannarissaatit milittoornerinut, uffarfinnik matoqqatitsisarnermut kiassarnerullu annikippallaarnerinut atartillugu oquup pinngorsinnaasarpoq.

Illup qanoq issusia eqqarsaatigalugu illup sannaa atortullu pitsaanngitsut pissutaasinnaapput, taakkulu nalinginnaasumik ukunaniittarput: masattuleriffik/uffarfik, illup silami qallitai (qalia, talut igalaallu), silaannarissaasannginneq naqqullu atai pukkitsut.

Oquup pinngortarnerani tunngavissat matuma siuliani taaneqartut ataatsimoorlutik pusuusarput, kisiannili inoqutigiit qanoq iliornissaminnik ilisimasaqarnerulernerisigut paasissutissinneqartarnermikkullu ajornartorsiutit pakkersimaarsinnaavaat. Tamatuma peqatigisaanik paasineqarpoq, Namminersorlutik Oqartussat inissiaataasa amerlasuut sanaartoriaatsit naleqqutinngitsut atorlugit ilusiligaasimasut, masattuleriffiit isugutsiasut ussiitsullu sananeqartarsimallutik.

Oqummik pinngorartitsinaveersaernerit paaanerillu arlalinnik siunnerfeqarluni ingerlanneqarput. Sanaartukkat nutaat sananeqarnerini oquup pinngornissaa ajornakusoornerulersillugu ilusiliisoqartarpoq.

- 1) **Nuna tamakkerlugu pisortat illuutaanni oquup pinngorarfii qanoq siammarsimatiginersut pillugit Naalakkersuisut misissuisitsinissamik isuma-liutersuuteqarpat?**

AKISSUT:

Namminersorlutik Oqartussat inissiaataasa oqoqarnerinik tulleriaaraluni aammalu nuna tamakkerlugu misissuisoqassappat, inissiani ataasiakkaani tamani, ukioq ataaseq tikillugu siviussuseqartussamik misissuisoqartariaqassaaq. Oqummik pinngorartoqarnerata paasiuminartarnera, kisiannili tamatumunnga pissutaasartut nassaariuminaannerusarnerat tamatumunnga pissutaavoq. Taamaattumik oqummik pinngorartoqarneranut attartortut pissusilersortarnerat, inissialluunniit sannaa imaluunniit taakku ataatsimoorillugit pisuunersut paasiniarlugu tulleriaaraluni nalunaarsuinissaq malinnaaffiginninnissarlu pisariaqarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat 7.000-it tikillugit attartortittakkanik inissiaateqarnerat, aammalu inissiami ataatsimi ukioq ataaseq tikillugu inoqutigiinnik malinnaaffiginninnissap 15.000 koruunit missaannik akeqartussaanera eqqarsaatigalugit, misissuinerimi aningaasartuutissat oqummik pinngortartoqarneranut pissutaasut iluarsinissaannut aningaasaliissutissat ilanngunnagit 105 mio. koruunit tikeratarsinnaavaat.

Taamaattumik misissuinissamut tamatumalu kingorna ajornartorsiutit paasineqartut iluarsinissaannut aningaasaliisoqarsimatinnagu, nuna tamakkerlugu misissuinissamik aallartitsinissaq naapertuuttut isumaqarfiginangilaq. Tamatuma saniatigut ajornartorsiutit tamarmik aaqqinneqavinnissaat naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq, tassami illup sannaa tunngavimmigut ajoquteqarsinnaavoq, taamatullu najugaqartut tamatigut pissusilersuutiminnik allannguissamut kajumissuseqarneq ajorlutik.

Namminersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiutaat aqutsinermik suliaqartoq, A/S Inissiaatileqatigiiffik INI, akuttunngitsumik paasititsiniaasarpoq, aammalu oqummik pinngorartoqartoqarneranik pasitsaassaqaqarnermi misissugassanik tiguisoqartarpoq, oqummillu pinngortartoqarneranik pasisaqartoqarsimatillugu iluarsaassisoqartarluni. Inissiaatini pisoqaanerusuni oqummik pinngorartoqarneranik, iluarsinissamut annertoorsuarnik aningaasaliinissamik pisariaqartitsiviusunik paasisaqartarneq annertusiartorpoq. Taamaattumik naligiinngitsumik akiuniartoqarpoq, najugaqarfiit aningaasaataannut amerlanngitsunut neruiusunik aammalu ineqarnermut akiliutinik qaffaasarnermik pisariaqartitsiviusunik.

2) **Kalaallit Nunaanni inissiani/illuutini oquup pinngorarfiit sumik pissuteqartumik pinngorartarnerisut ilisimasaqarfigineqarpa?**

AKISSUT: Oqaatigineqareersutut oquk inip kissassusaani nalinginnaasumi pinngoriartorluarnerusarpoq, aammalu silaannaq isugutangaatsiartillugu annertusiartorluarnerusarluni. Taamaattumik inissiap oqoqarneranut pissutaasup nassaarineqarnissaa pingaaruteqartorujussuuvoq. Nalinginnaasumik isugutak pisuusarpoq. Aatsaammi inissiaq isugutatsillugu oquk inissiami pinngoriartorsinnaavoq. Najugaqartut isugutak tamatumunngalu pissutaasoq peertanngippassuk oquk piffissap sivikitsuinnaap ingerlanerani uteqqittussaavoq. Inissiap isugutanneranut pissutaasinnaasut amerlapput. Isugutammut pissutaasinnaapput:

Imermik ajoqusernerit, soorlu qarsutsinermi imaluunniit ruujorimik qaartoqarnerani. Qalia ussiitsoq, imaluunniit igalaat ussiitsoq oqorsarnerlutalluunniit. Ikkat ussiitsoq nillernersaanni isugutserfiusartut.

Illup iluata silaannalunnera, soorlu inissiaq naammattumik silaannarissarneqartanngippat.

Naleqqutinngitsumi pissusilersornermi assersuutigalugu najugaqartut inissiap iluani atisanik panersiisarsinnaapput, uffareernermi silaannarissaanngitsoorsinnaapput, nerisassiornerminni milluaasoq ikinngitsoortarsinnaavaat imaluunniit igalaaq ammanngitsoortarsinnaallugu. Kiisalu illup iluani silamilu kissassutsip nillissutsillu assigiinngissutaasa annertungaatsiarnerat pissutigalugu najugaqartut pissusilersortarnerat silaannarissaasarneralu sunnerneqarsimasinnaapput. Tamatuma saniatigut inissianit amerlasuut piffissami inissiap silaannarissarluarneqartarnissaata pingaaruteqarneranik aallussiviuunngitsumi sananeqarsimapput.

3) **Oquup pinngorarfii suujunnaarsinnissaat aammalu pinaveersaartinnissaat pillugit Naalackersuisut qanoq isumaliuteqarpat?**

AKISSUT: Oqummik pinngorartitsinaveersarneq eqqarsaatigalugu Naalackersuisut arlalinnik siunnerfeqarlutik suliniuteqareerput. Siullermik illuliornermut malittarisassat allanngortinneqarput, taamaalillunilu ullumikkut inissiani init najorneqartut tamarmik silaannaasa minnerpaamik affaat nalunaaquttap akunnerannut taarserneqartarnissaat piumasarineqarpoq, tassalu inimi 2,5 m-inik portussusilimmi m^2 -mut 0,35 l/s-it taarserneqartassapput, imaluunniit inimi 2,3 m-imik portussusilimmi m^2 -mut 0,32 l/s-it taarserneqartassallutik. Aamma igaffimmi, uffarfimmi, wc-mi igalermilu imaluunniit assigisaani milluaasumik peqartussaavoq.

Aamma illuliornermut malittarisassani allassimavoq, inissiarsuarni sisamat sinnerlugit inissiaartaqartuni silaannarissatit atorlugit silaannarissaasoqartassasoq, taakkulu tassaasapput milluaatit silamiit silaannarissaatitallit imaluunniit supoortuullutillu milluaataasut.

A/S Inissiaatileqatigiiffik INI attartortooreersunut aammalu attartortunut nutaanut, inissiap qanoq pineqarnissaa silaannarissarneqartarnisaalu pillugu peqqissaartumik ilitersuiniarluni siunnersuiniarlunilu paasissutissiisarpoq. Tuapannguani inissiani nutaani inissiani ataasiakkaani toqqakkani silaannaap isugutassusia hygrometerit, aamma inip kissassusaanik nalunaarsuisinnaasut atorlugit malinnaaffigineqarpoq.

Kiisalu oqaatigissavara ukiuni tulliuuttuni inissianik pisoqaanerusunik ajornerusunillu, aningaasat naammaginatsumik amerlassusillit atorlugit iluarsaanneqarsinnaanngitsunik 2.500-t tikillugit amerlassusilinnik isaterinissaq, aammalu inissiat nutaat 4.000-it, pisortat inissiaataattut attartortittakatut, piginneqatigiilluni inissiatut imaluunniit inissiatut nammineq pigisatut atorneqarsinnaasut sananeqarnissaannut tapersersuinissaq Naalackersuisut siunnerfigimmassuk.

Naggasiutigalugulu erseqqisassavara, oquup pinngorartarnerata ajornartorsiutaaneranik aaqqiinarnissaq Naalackersuisut kisimiillutik aaqqiivigisinnaanngimmassuk. Inissiani najugaqartut Naalackersuisut siunnerfigisaannut tapersersuinissamut, aammalu oquup pinngornissaanik pinaveersaartitsinissamut qaninnerpaapput.

Neriuppunga matumuunakkut suliaq pillugu paasiuminarnerulersitsisimassallunga, paasissutissanillu amerlanerusunik pisariaqartitsisoqarpat piareersimavunga.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Jens B. Frederiksen